

אמר מלכות כשעשה הפרופיסור בוריס שיך את הבצלאל שלו פגע בו חנוכה, חג קודש זה שהתחילו קוראים לו חג המכבים. הלכו ועשאוהו נשף חשק. העמידו פסל של מתתיהו כהן גדול, כשהוא אוחז חרב בידו לדקור את הפריץ שהקריב חזיר על גבי המזבח שעשו לשם אנטיוכוס הרשע. עשו כל הלילה בהוללות ובזוללות. למחר כתב בן יהודה על עתונו דברים של חיבה על הנשף, אלא שדעתו לא היתה נוחה בשל אותו פסל שהעמידו באולם. שהרי מתתיהו זה קנאי לדתו היה, לדתו ולא לארצו. שהרי כל הזמן שפשטו היוונים על ארצנו וגזלו וחמסו ורצחו והחריבו ערים וכפרים ישבו לו מתתיהו ובניו במודיעין עירם ולא נקפו אצבע. אלא משהתחילו היוונים לפגוע בדת, כמו שאמור בתפילה, להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, קפץ כארי הוא ובניו הגבורים וכו' וקבעו לכבוד המאורע שמונה ימים. ועתה, אומר בן יהודה במאמרו, ועתה אין אני מסופק שבשעה שנתאספו אמש לכבודו, אילו היו נופחים רוח חיים בפסל, או אילו היה הוא עצמו חי, כלום לא היה דוקר אותנו כולנו כאחד בחרב שבידו, כלום לא היה מעלה אותנו על גבי המזבח.

כל אותה שעה ישב ברנר בעינים עצומות, כאילו דרך כך רואה הוא את הדברים שסיפר עליהם מלכות. לאחר שסיים מלכות את דבריו נפקחו עיניו של ברנר ונפרצו שפתיו והתחיל מתנגד מתוך צחוק. צעק גורישקין ואמר, שקר מלכות שקר. אחז מלכות בזקנו ואמר, מאפקו שתוק. מתוך שרגיל אתה בכפירה כופר אתה אפילו בדבריו של בן יהודה. אחז ברנר בשולחן שלא יפול מחמת צחוק. כיון שנח קצת מן הצחוק חזר וצחק ואמר, אדם וולגרי אני. סלחו חברים על צחוק פראים זה.

ש"י טגגו [(מתוך תמול שלשום)]

ההיסטוריה מלמדת אותנו שבימי שלטונו של בית הורדוס הייתה פלסטינה אכן מדינה יהודית, אולם התרבות הלאומית נרדפה והושמה ללעג. השליטים עשו כל שביכולתם כדי להטמיע בארץ את התרבות הרומית ובזבזו את משאבי האומה כדי לבנות מקדשי אלילים, אמפיתיאטראות וכדומה. מדינה יהודית שכזו פירושה מוות והידרדרות מוחלטת לעמנו. מדינה שכזו לא תשיג לעולם כוח פוליטי מספיק כדי לזכות בכבוד והיא תהיה מנוכרת לעוצמתה הרוחנית הפנימית של היהדות. מדינה עלובה שכזו לא תוכל להעניק לנו הרגשת גאווה לאומית. התרבות הלאומית, שבה יכולנו לבקש ולמצוא את תהילתנו, לא הייתה משתרשת במדינתנו ולא הייתה הופכת לעיקרון במסגרת חיינו. האם לא היה טוב יותר ש"העם העתיק שהיה בעבר מגדלור לאומות העולם" ייעלם, ולא יסיים את חייו בהגיעו ליעד שכזה?

אחד העם, "מדינת היהודים והבעיה היהודית", 1897

אור לגויים וזוג האורים

מעוז צור ישועתי, לך נאח לשבח.
תכון בית תפילתי, ושם תודה נזבח.
לעת תכין מטבח, מצד המנבח.
אז אגמור בשיר מזמור, חנוכת המזבח.

פרזת קומת ברוש, בקש אגני בן המרתא.
ונהיתה לו למזקש, וגאותו נשפתה.
ראש ימיני נשאת, ואזיב שמו מחית.
רב בניו וקניניו על העץ תלית.

רעות שבעה נפשי, בגזון כחי בלה.
חיי מרדו, בשעבוד מלכות עגלה.
ובידו הגדולה, הוציא את הסגלה.
חיל פרעה, וכל זרעו, ירדו כאבן במצולה.

יננים נקבצו עלי, אזי בימי חשמנים.
ויפרצו חומות מגדלי, וטמאו כל השמנים.
ומגותר קנקנים, נעשה גם לשושנים.
בני בינה, ימי שמונה, קבעו בשיר ורננים.

דביר קדשו הביאני, וגם שם לא שקטתי.
ובא נוגש והגלני, פי זדים עברתי.
ויז רעל מסכתי, כמעט שעברתי.
קץ בבל, זרבל, לקץ שבעים נושעתי.

חשף זרוע קדשך, וקרוב קץ הישועה.
נקם נקמת עבדיך, מאמה הרשעה.
פי ארכה לנו השעה, ואין קץ לימי הרעה.
דחה ארמונו, בצל צלמו, תקם לנו רועים שבעה.

האם יודלקו נרות בחנוכייתו של אסף?

רינה ורני מתגוררים בישוב קהילתי בצפון הארץ. שניהם גדלו במשפחות "חילוניות". בחנוכה הם נוהגים, מאז נישואיהם, להדליק נרות. לבנם הצעיר אסף, תלמיד כיתה ג', כשרונות ניכרים בתחום העיצוב, ועל כן לא הופתעו עת הביא הביתה, מחוג היצירה בו הוא משתתף, חנוכיה מרהיבה, שיצר מעודפי בובות פלסטיק קטנות, תוצרת חוץ, בהן מציפה אותו רינה בשובה מנסיעות-העבודה שלה בחו"ל.

כשהכינה המשפחה את החנוכיה לקראת הדלקת נר ראשון של חנוכה, הבחין רני במשהו מיוחד: החנוכיה היתה מורכבת מכן פלסטיק ארוך, עליו היו מודבקים באופן אסתטי מרהיב 8 חזירונים קטנים (מסדרת פו הדב). כן השמש היה בובה של פו הדב בכבודו ובעצמו.

ויכוח פרץ בין רינה לרני. רני טען שצריך להשיג חנוכיה אחרת. רינה טענה שהחנוכיה של אסף היא בסדר גמור.

אסף עמד בצד ולא הבין על מה הויכוח.

ובאמת - על מה הויכוח?

נרות החנוכה רומזים ומאיימים לנו דרך: המכבים לא נתפתו לברירה האחת, אלא פלטו לעצמם דרך שגישית, מקורית: סיגול הטוב והיפה שבתרבות ההלנית אל רוח היהדות. אז המסורת התרבותית של העם

נלכה נא לאור זה, אם חפצי חיים אנו: פתוחים לערכי תרבות נעלים של עמים אחרים, מתוך שמירה על מורשתנו ועל עצמיותנו הרוחנית-הלאומית

„בזמן הזה" - כ„בימים ההם"

דויד

(משמר השרון)

לא יהיה ניצחון לאור על החושך כל עוד לא נעמוד על האמת הפשוטה שבמקום להילחם בחושך יש להגביר את האור.

א"ד גורדון

האור אינו אלא כיבוש חלקי של החושך. הכול בא מן החושך והכול שב אל החושך. על כן נאמר "יהי אור!", ולא להפך. אבל לא די לו לעולם במאמר ראשון. בכל יום ובכל שעה חייב אדם לקרוא: "יהי אור!", כדי שלא יבלענו החושך בעודו בחיים. אשר ברש

